

Projekt

z dnia 22 listopada 2019 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W BIERUNIU**

z dnia 2019 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 506 z późn. zm.), art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2137 z późn. zm.), oraz art. 10 ust. 2, 2a i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 852), na wniosek Burmistrza Miasta Bierunia

**RADA MIEJSKA W BIERUNIU
uchwała:**

§ 1. Przyjąć Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Zobowiązać Burmistrza Miasta Bierunia do złożenia Radzie Miejskiej sprawozdania z realizacji Programu do dnia 31 marca 2021 r.

§ 3. Wykonanie uchwały powierzyć Burmistrzowi Miasta Bierunia.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem 01.01.2020 r.

Załącznik do uchwały Nr

Rady Miejskiej w Bieruniu

z dnia 2019 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA ROK 2020**

BIERUŃ 2019 r.

SPIS TREŚCI :

Wprowadzenie.....	2
Podstawy Prawne.....	3
Diagnoza społeczna.....	4
Cel Programu.....	9
Zadania Programu i sposoby realizacji.....	11
Adresaci Programu.....	16
Podmioty realizujące zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych....	16
Zasady wynagradzania członków GKRPA w Bieruniu.....	17
Finansowanie Programu.....	17
Monitoring i ewaluacja Programu.....	17

WPROWADZENIE

Nadmierne spożywanie napojów alkoholowych i związane z tym problemy społeczne mają szczególne znaczenie, powodują bowiem duże koszty społeczne i ekonomiczne, a związane są one właśnie z **nadmiernym** spożywaniem alkoholu w naszym kraju. Wynika z tego szczególne zaangażowanie organów administracji rządowej i samorządowej w prowadzeniu prawidłowej i skutecznej polityki wobec alkoholu, właśnie w trosce o całe społeczeństwo, a nie tylko wobec osób uzależnionych od alkoholu. Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 2137) i art. 10 ust. 2, 2a i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 852) do zadań gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkotykowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od tych środków.

W szczególności zadania te obejmują w kwestii przeciwdziałania:

- zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem,
- udzielania rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochronę przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenia pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomagania działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkotykowych,
- podejmowania interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- pomocy społecznej osobom uzależnionym dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym, oraz integrowanie ze środowiskiem lokalnym osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Zadania te ujęte w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w szczególności skierowane są do:

- dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem od alkoholu i substancji psychoaktywnych oraz ich rodziców, opiekunów, nauczycieli,
- osób dorosłych zagrożonych uzależnieniem od alkoholu i substancji psychoaktywnych,

- osób uzależnionych od alkoholu i substancji psychoaktywnych,
- osób uzależnionych po ukończeniu terapii,
- osób współuzależnionych,
- osób pochodzących z rodzin z problemem alkoholowym, narkotykowym oraz osób doświadczających przemocy w tych rodzinach,
- osób zawodowo zajmujących się problematyką alkoholową i narkotykową.

PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Na szczeblu krajowym dokumentem regulującym zadania związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi, określającym procedurę wydawania i korzystania z zezwoleń na obrót hurtowy i detaliczny napojami alkoholowymi, oraz przepisy karne w tym zakresie, jest ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W kwestii przeciwdziałania narkomanii przepisy reguluje ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Bieruń na rok 2020 jest dokumentem regulującym lokalnie zagadnienia w zakresie profilaktyki, minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych spowodowanych używaniem alkoholu i środków psychofizycznych, i kontynuuje również działania zainicjowane w gminie Bieruń w latach wcześniejszych oraz określa zadania samorządu lokalnego w obszarze ochrony zdrowia. Wpisuje się w zadania Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Narodowego Programu Ochrony Zdrowia i Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Koresponduje jednocześnie z następującymi dokumentami:

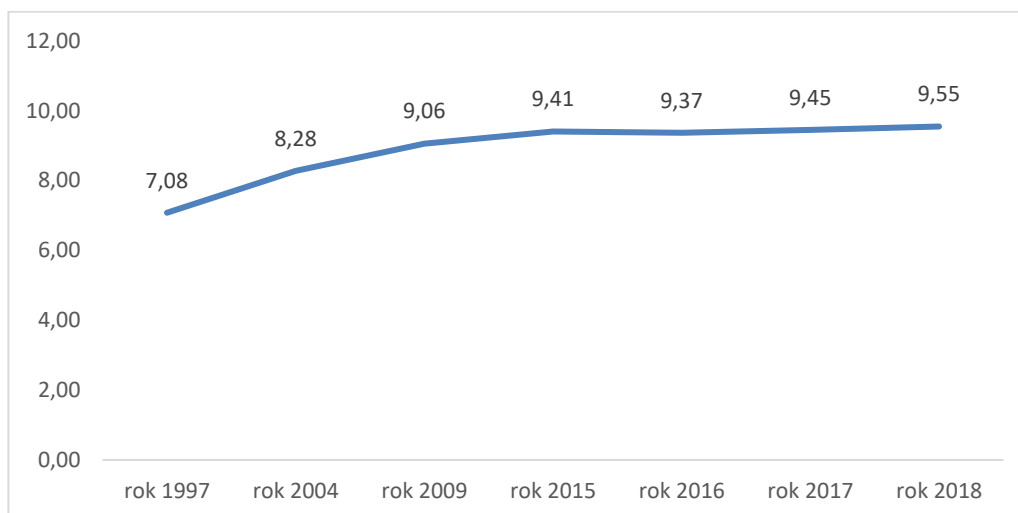
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Bieruń na lata 2014-2020.
- Gminnym Programem Wspierania Rodziny na lata 2018-2020.
- Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla miasta Bieruń na lata 2013- 2020.
- Ustawą z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- Ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii.
- Ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
- Ustawą z dnia 12 marca 2014 roku o pomocy społecznej.
- Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
- Narodowy Program Ochrony Zdrowia.

DIAGNOZA SPOŁECZNA

Uzależnienia od substancji psychoaktywnych, w tym nadużywanie alkoholu zostały zaliczone przez międzynarodowe instytucje zajmujące się problematyką zdrowia, do jednych z ważniejszych kategorii patologii społecznych. Najważniejszych, bo rodzących największe koszty społeczne, nasilające inne problemy społeczne, takie jak problemy zdrowotne, bezrobocie, biedę, rozpad rodziny, przestępczość, przemoc, zaburzenia w prawidłowym rozwoju dzieci i młodzieży oraz powodujących inne destrukcyjne konsekwencje. Etanol jest substancją aktywną biochemicznie i większym stężeniu niszczy tkankę biologiczną. Ma wpływ na mózg oraz układ nerwowy. Zmienia stan uczuć oraz sposób myślenia. Ogranicza zdolności prawidłowej oceny sytuacji i zadań życiowych. Upośledza kontrolę zachowania oraz koordynację ruchów. Osoby nietrzeźwe robią rzeczy, których później żałują, sprawiając cierpienie sobie i swoim najbliższym, co nie miałoby miejsca gdyby nie spożyły alkoholu. Istnieje również duża zależność pomiędzy spożywaniem alkoholu, jak również używaniem narkotyków i innych używek, a konfliktami z prawem. Upijanie się oraz narkotyzowanie się innymi środkami psychoaktywnymi przez nastolatki znacznie zwiększa ryzyko i prawdopodobieństwo wypadków, stania się ofiarą przestępstw oraz podjęcia wcześniejszej inicjacji seksualnej (ryzykowny seks, groźba zakażenia chorobami wenerycznymi lub niechciana ciąża). Alkoholizm i narkomania, jako choroby społeczne, powodują różne skutki psychofizyczne, kończące się niejednokrotnie śmiercią osoby uzależnionej. Jednocześnie mają także destrukcyjny wpływ na całe życie osób z najbliższego otoczenia uzależnionego. Picie szkodliwe, bądź uzależnienie mają negatywny wpływ na życie zawodowe, przyczyniając się do niskiej efektywności w pracy oraz częstych absencji. Utrata pracy wiąże się niejednokrotnie z bezrobociem, co prowadzi do obniżenia poziomu materialnego zarówno rodziny, jak i jednostki, a nawet utraty dachu nad głową. Sytuacje te powodują frustrację, stres i napięcia emocjonalne, a te z kolei destrukcyjnie wpływają na prawidłowe funkcjonowanie osoby w codziennym życiu. Uzależnienie jest jedną z istotniejszych przesłanek powodujących wykluczenie społeczne. Ponadto osoby uzależnione od alkoholu i narkotyków doświadczają społecznej stygmatyzacji, zarówno podczas picia alkoholu i zażywania narkotyków, jak i podczas utrzymywanej abstynencji oraz podjęcia leczenia. W grupie osób uzależnionych należy liczyć się też ze zwiększoną ilością szkód zdrowotnych wynikających ze zwielokrotnionej liczby urazów, wypadków mających związek ze spożywaniem alkoholu oraz długotrwałą ekspozycją na duże jego dawki, co nierozdzielnie wiąże się ze zwiększonymi nakładami finansowymi w wielu obszarach służby zdrowia.

Na podstawie danych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z roku 2018 można zauważyć wzrost spożycia 100 % alkoholu na jednego mieszkańca w Polsce. Od roku 2009 wartość ta stale utrzymuje się powyżej 9 litrów. W roku 2018 spożycie alkoholu osiągnęło najwyższą wartość tj. 9,55 litra na osobę. To dowodzi, że alkohol jest najbardziej popularną substancją psychoaktywną.

Średnie spożycie alkoholu 100 % na jednego mieszkańca w Polsce.

Źródło: Sprawozdanie z Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z roku 2018.

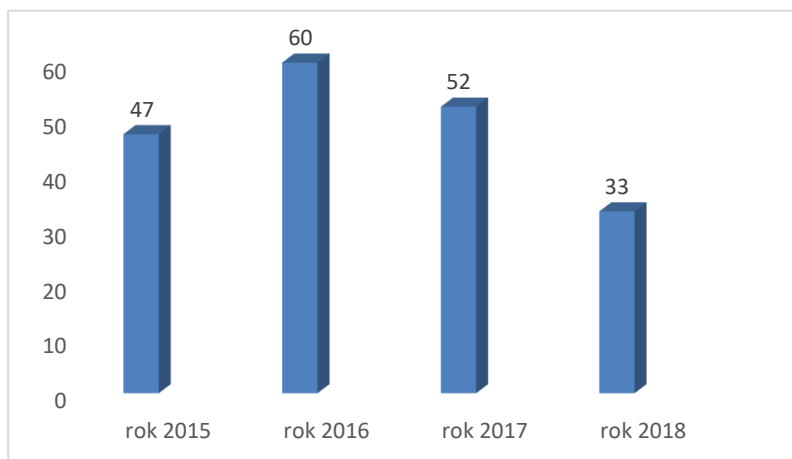
Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych stwierdza, że alkohol jest specyficznym towarem i wymaga specjalnych regulacji prawno-administracyjnych oraz finansowych, umożliwiających wyższy stopień kontroli niż ta, która obowiązuje w systemie wolnorynkowym wobec innych produktów. Wysoka dostępność do alkoholu wiąże się z fizyczną łatwością jego zdobycia, w związku z tym jednym z zadań jest edukowanie i przypominanie sprzedawcom o społecznych i ekonomicznych konsekwencjach sprzedaży alkoholu dorosłym i nieletnim. W związku z powyższym w Gminie Bieruń w roku 2018 podjęto Uchwałę nr VII/4/2018 Rady Miejskiej w Bieruniu z dnia 28 czerwca 2018 r. określającą maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 18 % w ilości 35 zezwoleń, ograniczając w ten sposób dostępność do alkoholu i realizując funkcję kontrolną punktów jego sprzedaży.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bieruniu, w 2018 roku prowadziła 31 spraw dotyczących osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodowały rozpad życia rodzinnego, demoralizację nieletnich oraz zakłócały spokój i porządek publiczny. Porównując tę liczbę z danymi z 2017 roku, kiedy prowadzonych było 53 tego rodzaju spraw zauważyć można wyraźną tendencję spadkową. W 2018 roku w przypadku 11 osób, na wniosek Komisji, Sąd Rejonowy w Tychach - Wydział III Rodzinny i Nieletnich, zastosował obowiązek poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. Komisja w ramach swojej działalności, zajęła się także osobami dotkniętymi przemocą w rodzinach z problemem alkoholowym, a jej członkowie uczestniczyli w 6 spotkaniach Grup Roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadzili wspólnie z Policją 44 kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bieruniu, w roku 2018 prowadził 33 procedury „Niebieskie Karty”, w tym 20 z rodzinami, gdzie wychowywały się małoletnie dzieci. Od roku 2016 w Bieruniu daje zauważyć się stopniowy spadek ilości

prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”. Nastąpił natomiast wzrost interwencji pracowników socjalnych w środowisku rodzinnym, który wyniósł 78, w tym 18 interwencji przeprowadzonych na wniosek Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Dane te obrazują, że działania profilaktyczne podejmowane w celu wyeliminowania negatywnych zjawisk społecznych, w tym wypadku przemocy w rodzinie występującej najczęściej w powiązaniu z nadużywaniem alkoholu, przynoszą zamierzony skutek.

**Ilość Niebieskich Kart w prowadzeniu przez Zespół Interdyscyplinarny
ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bieruniu.**

Źródło: Sprawozdanie z realizacji zadań ujętych w Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii z roku 2015, 2016, 2017, 2018.

W 2018 roku Izba Wytrzeźwień w Chorzowie przyjęła 178 mieszkańców Bierunia, z czego 165 mężczyzn i 13 kobiet. Od kilku już lat w Bieruniu odnotowujemy malejący trend w kwestii ilości osób umieszczonych w Izbie Wytrzeźwień. Wskaźnik ten również może świadczyć o prawidłowym kierunku prowadzonych działań profilaktycznych.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bieruniu, ze względu na powierzone jej przez ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zadania, odgrywa zasadniczą rolę w przeciwdziałaniu skutkom społecznym związanym z nadużywaniem alkoholu w Gminie Bieruń. W celu realizacji obowiązków Komisja współdziała w szczególności z Gminnym Centrum Profilaktyki Uzależnień działającym przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bieruniu, Komendą Powiatową Policji w Bieruniu, Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bieruniu, Sądem Rejonowym w Tychach oraz kuratorami sądowymi.

W ramach zadań profilaktycznych w roku 2018 w Gminie Bieruń działały trzy Świetlice Wsparcia Dziennego o Charakterze Opiekuńczym tj. „Iskierka”, „Nadzieja” i „Radość” prowadzące zorganizowaną działalność opiekuńczą-wychowawczą. Ich cel to wspieranie rodziny w procesie przygotowania dzieci i młodzieży do samodzielnego życia, kształtowania właściwych postaw społecznych poprzez objęcie ich w czasie wolnym od zajęć opieką oraz zajęciami edukacyjnymi

i profilaktycznymi. Placówki te pełnią bardzo ważną funkcję prewencyjną. Najczęściej w zajęciach uczestniczyły dzieci z rodzin, w których zaburzona jest funkcja opiekuńczo-wychowawcza rodziców, w rodzinie występuje przemoc, alkoholizm, ubóstwo, problemy socjalne, demoralizacja. Dzieci z tych rodzin zagrożone są niedostosowaniem i wykluczeniem społecznym. W roku 2018 w zajęciach świetlicowych wzięło udział 57 dzieci ze szkół podstawowych. Działalność świetlic wspierało 5 wolontariuszy pomagając wychowawcom w prowadzeniu zajęć w świetlicach, odbywających się zgodnie z harmonogramem zajęć szkolnych, dodatkowo zajęcia odbywały się również w okresie ferii zimowych i wakacji. Podopiecznym nie tylko zapewniano właściwą opiekę, ale również pomoc w nauce, wsparcie w sytuacjach kryzysowych i rozwiązywaniu problemów szkolnych, rodzinnych i osobistych, rozwijano ich zainteresowania i uzdolnienia, uczono samodzielności, samorządności i aktywności społecznej, kształtowano właściwe nawyki prozdrowotne oraz postawy społeczne i kulturalne, zapewniając jednocześnie klimat sprzyjający powstawaniu więzi interpersonalnych i nabywaniu umiejętności konstruktywnego rozwiązywania problemów. Podejmowana była również współpraca z placówkami oświatowymi, podmiotami leczniczymi innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, a przede wszystkim z rodzicami/ opiekunami prawnymi dzieci w celu wzmocnienia ich kompetencji opiekuńczo – wychowawczych. Przez cały rok w świetlicach prowadzono autorskie programy profilaktyczne: „Akademia Edukacji”, „Akademia Sukcesu”, „Akademia Sukcesów”, „Rozwiń Skrzydła - Przysiań Dobrych Rad”, „Rozwiń Skrzydła - Przysiań Dobrych Możliwości”, „Rozwiń Skrzydła - Przysiań Pomysłów” - skierowane do dzieci, młodzieży i ich rodziców.

Istotnym aspektem, na który ukierunkowane były działania w obrębie profilaktyki realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bieruniu było zagrożenie dla młodzieży wynikające z przyjmowania substancji psychoaktywnych. Z raportu Państwowej Inspekcji Sanitarnej wynika, iż w roku 2018 dopalacze zabiły 160 osób, głównie młodych ludzi i cały czas liczba ta rośnie, w tym czasie zanotowano 260 interwencji medycznych związanych z zatruciem substancjami psychoaktywnymi i środkami zastępczymi. Dopapacze są coraz mocniejsze w swoim działaniu. To już nie jest lista wskazująca pojedyncze substancje, ale całe grupy substancji chemicznych. Nie ma już wprawdzie sklepów stacjonarnych z dopapaczami, ale handel tymi substancjami funkcjonuje i to na o wiele większą skalę za pośrednictwem internetu. Fakt ten jest bardzo niepokojący, dlatego głównym celem profilaktyki w szkołach było chronienie dzieci i młodzieży przed zagrożeniami, informowanie o ich formach i pomoc osobom potrzebującym. W roku 2018 w placówkach oświatowych w Bieruniu łącznie przeprowadzono 11 programów i spektakli profilaktyczno-edukacyjnych, w tym programów rekomendowanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii. W programach tych uczestniczyło 2350 uczniów. Podczas tych zajęć uczestnicy byli informowani o różnego rodzaju środkach uzależniających, a także o skutkach eksperymentowania z tymi niebezpiecznymi substancjami. Uczono ich asertywności i zdrowego trybu życia, wzmacniano poczucia własnej wartości, wskazywano alternatywne sposoby spędzania czasu wolnego oraz metody poprawy więzi rodzinnych i rówieśniczych, będących

fundamentem poprawnych relacji i zwiększających poczucie własnej wartości, wzmacniając w ten sposób umiejętność asertywnego zachowania w niebezpiecznych kontaktach z substancjami psychoaktywnymi, w szczególności alkoholem, narkotykami i środkami zastępczymi.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bieruniu, w ramach profilaktyki, realizuje również zadania w zakresie wspierania rodziny we właściwym wypełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Wspieranie rodziny to planowane działania, mające na celu przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodziny, prowadzone poprzez:

- prace z rodziną, m.in. poprzez konsultacje, specjalistyczne poradnictwo, pomoc prawną,
- przydzielenie asystenta rodziny,
- pomoc w opiece i wychowaniu dziecka poprzez prowadzenie placówek wsparcia dziennego,
- współpracę lokalnych instytucji, organizacji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny.

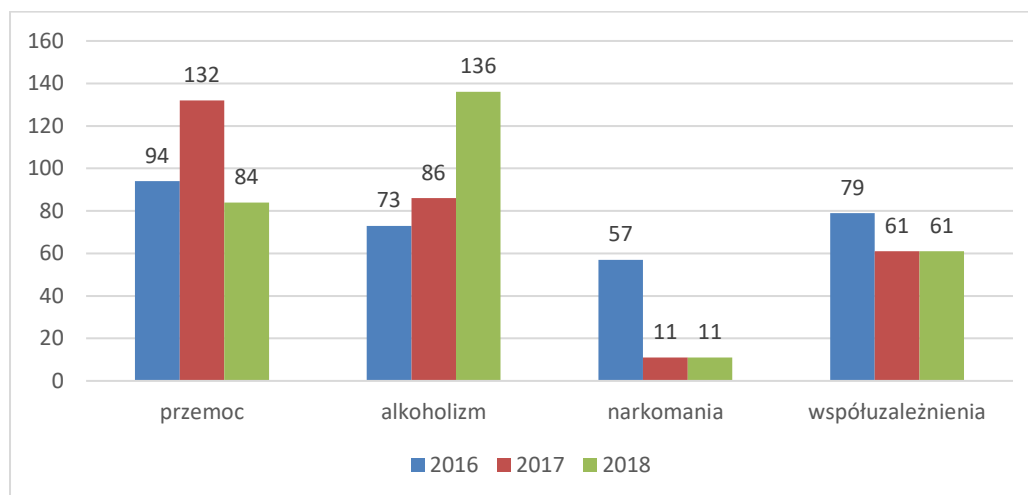
W roku 2018 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bieruniu, zapewnił rodzinom pomoc 2 asystentów rodziny, którzy przydzieleni zostali 35 rodzinom wychowującym 52 dzieci.

Zwrócić należy również uwagę na działającą w Bieruniu, w ramach działań profilaktycznych grupę samopomocową dla osób współuzależnionych „A teraz Ja”. Grupa skierowana jest do osób będących w bliskich relacjach z osobami uzależnionymi od alkoholu, narkotyków, leków. Podczas spotkań pracowano nad zniwelowaniem cierpienia, poczucia winy, bezradności, stresu, napięcia. W efekcie spotkań uczestnicy nabierali pewności siebie, uzyskiwali umiejętność radzenia sobie w trudnych sytuacjach oraz przekonanie, że nie zostali sami z problemami, a ich sytuacja nie jest ostateczna. Powyższe zajęcia pomogły im odrzucić poczucie odpowiedzialności za zaistniał w ich rodzinach sytuację oraz zastanowić się nad sposobami wyjścia z niej.

**W 2018 roku Gminne Centrum Profilaktyki Uzależnień udzieliło pomocy osobom/rodzinom
w następującym zakresie:**

- konsultacje ds. uzależnień od alkoholu – **136**,
- konsultacje dla osób współuzależnionych – **61**,
- konsultacje ds. narkomanii – **11**,
- konsultacje ds. przemocy – **84**,
- konsultacje ds. pomocy rodzinie – **69**,
- konsultacje indywidualne, interwencyjne (uzależnieni od alkoholu, narkotyków, osoby dotknięte przemocą) – **52**,
- pomoc prawna - **219**.

Liczba udzielonych porad przez specjalistów w latach 2016–2018.

Źródło: Sprawozdanie z realizacji zadań ujętych w Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii z roku 2016, 2017, 2018.

CELE PROGRAMU

Głównym celem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020 jest rozwój i doskonalenie istniejącego systemu rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych w Bieruniu poprzez ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z nadużywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz stosowania przemocy, zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania innych ryzykownych zachowań przez dzieci, młodzież i dorosłych. Większość zadań ujętych w niniejszym Programie, przewidzianych do realizacji w 2019 roku jest kontynuacją prowadzonej w tym zakresie działalności profilaktycznej w latach wcześniejszych.

Cel ten realizowany jest poprzez poniższe zadania:

1. Intensyfikacja podejmowanych działań na rzecz propagowania trzeźwego stylu życia.
2. Tworzenie warunków udziału w rozwoju społeczności osobom i grupom zagrożonym wykluczeniem, zapewnienie ciągłości usług zdrowotnych dla osób uzależnionych i współuzależnionych, utrwalanie postaw abstynenckich wśród dzieci i młodzieży.
3. Zmniejszenie skutków zdrowotnych i społecznych wynikających z nadużywania alkoholu, używania narkotyków i innych substancji psychoaktywnych poprzez propagowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
4. Prowadzenie edukacji publicznej w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy w rodzinie.
5. Wspomaganie współpracy międzyinstytucjonalnej w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Cele te będą realizowane poprzez wykorzystanie zasobów instytucjonalnych i wybranych inicjatyw lokalnych w następujących obszarach:

- profilaktyki uniwersalnej - adresowanej do wszystkich mieszkańców Bierunia, bez względu na stopień ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych;
- profilaktyki selektywnej - adresowanej do grup o podwyższonym stopniu ryzyka wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych;
- profilaktyki wskazującej - adresowanej do osób lub grup, które wykazują wczesne symptomy problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, ale nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego lub uzależnienia;
- terapii i rehabilitacji - obejmującej osoby wymagające specjalistycznej pomocy w związku z uzależnieniem.

ZADANIA PROGRAMU I SPOSOBY REALIZACJI

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, współuzależnionych oraz osób dotkniętych przemocą w rodzinie. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień pomocy psychospołecznej, prawnej, a także ochrony przed przemocą w rodzinie.

L.p.	Sposób realizacji	Wskaźniki	Partnerzy
1)	<p>Prowadzenie oraz doposażenie Gminnego Centrum Profilaktyki Uzależnień (GCPU) działającego przy MOPS w Bieruniu, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) prowadzenie poradnictwa, edukacji oraz udzielanie pomocy psychologicznej indywidualnej i grupowej, b) podejmowanie działań mających na celu motywowanie osób do podejmowania leczenia odwykowego, c) zapewnienie dostępu do pomocy prawnej osobom uzależnionym i członkom ich rodzin, w szczególności w zakresie ochrony przed przemocą w rodzinie, d) upowszechnianie wiedzy na temat procedury „Niebieskie Karty” i infolinii „Niebieska Linia”, e) udzielanie informacji dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, osób doświadczających przemocy i ich rodzin na temat placówek pomocowych działających w obszarze problemów uzależnień i przemocy, f) zakup materiałów profilaktycznych i dydaktycznych, artykułów potrzebnych do zorganizowania ww. działań, g) współdziałanie z innymi podmiotami zajmującymi się rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, h) finansowanie opinii biegłych w przedmiocie uzależnienia oraz przeprowadzonych wywiadów informacyjnych na potrzeby GKRPA, i) wspieranie działalności grup samopomocowych, w tym grupy dla współuzależnionych. 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba udzielonych porad/konsultacji (prawnych, psychologicznych), • liczba rozdysponowanych informacji (ulotki, informatory, broszury, materiały profilaktyczne) w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy, • liczba osób uczęszczających na grupy samopomocowe. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bieruniu(GKRPA), • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bieruniu (MOPS), • Gminne Centrum Profilaktyki Uzależnień przy MOPS Bieruń, • Wolontariusze, • Zespół Interdyscyplinarny (ZI), • Parafie, • Prokuratura Rejonowa w Tychach, • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łędzinach(PCPR), • media lokalne.

2)	<p>Prowadzenie oraz doposażenie świetlic wsparcia dziennego o charakterze opiekuńczym w Bieruniu realizujących program profilaktyczny dla dzieci, młodzieży i rodziców, w tym:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej dla dzieci i młodzieży, b) sporządzanie diagnozy indywidualnej dziecka i jego sytuacji rodzinnej i szkolnej, c) prowadzenie dożywiania dzieci uczestniczących w zajęciach prowadzonych w świetlicach poprzez finansowanie m.in. posiłku, wigilii, paczek świątecznych, d) finansowanie wycieczek oraz innych form wypoczynku dla dzieci i młodzieży ze świetlic, e) finansowanie i wspieranie przedsięwzięć profilaktycznych promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania wolnego czasu, skierowanych do dzieci i młodzieży, polegających na organizowaniu zajęć o charakterze rekreacyjnym, sportowym, kulturalnym itp., f) tworzenie możliwości dodatkowych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych uzależnieniami, poprzez zakup materiałów profilaktycznych i dydaktycznych, artystycznych, sprzętów, itp., g) inicjowanie różnych form profilaktyki rówieśniczej m.in. poprzez wspieranie rozwoju i działalności wolontariatu, h) współpraca z rodziną dziecka oraz finansowanie zajęć dla rodziców rozwijających umiejętności i kompetencje wychowawcze, i) promowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży m.in. poprzez finansowanie, prowadzenie, tworzenie klubów młodzieżowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba dzieci uczęszczających do świetlic, • liczba dzieci objętych dożywianiem, • liczba wolontariuszy, • liczba rodziców uczestniczących w zajęciach świetlicowych 	<ul style="list-style-type: none"> • MOPS w Bieruniu, • Świetlice Wsparcia Dziennego o Charakterze Opiekuńczym, • Dzienny Dom Senior +, • Komenda Powiatowa Policji w Bieruniu (KPP), • wolontariusze, • placówki służby zdrowia z terenu Gminy Bieruń • placówki oświatowe, • organizacje pozarządowe, • jednostki organizacyjne gminy, • media lokalne.
----	---	---	---

2. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo–rekreacyjnych.

L.p.	Sposób realizacji	Wskaźniki	Partnerzy
1)	<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie przedszkoli, szkół podstawowych i ponadpodstawowych rozwijaniu działań profilaktycznych m.in. poprzez finansowanie programów i spektakli profilaktycznych, programu rozwoju osobowości i działań twórczych dla dzieci i młodzieży, • prowadzenie edukacji publicznej poprzez rozpowszechnianie ulotek, broszur, współpracę z mediami, • organizacja i finansowanie zajęć dla rodziców mających na celu podniesienie kompetencji wychowawczych, społecznych oraz przygotowujących rodziców do wychowywania dzieci bez przemocy i alkoholu, • udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach edukacyjno-społecznych dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, • zakup materiałów: dydaktycznych, edukacyjnych, promocyjnych, profilaktycznych, literatury i prasy specjalistycznej, • finansowanie imprez w tym sportowo–kulturalnych, kampanii, festynów, koncertów, konkursów wraz z nagrodami itp., bez alkoholu, narkotyków i innych używek oraz w zakresie przeciwdziałania przemocy, • organizowanie i finansowanie szkoleń, konferencji podnoszących kwalifikacje zawodowe z zakresu profilaktyki narkomanii, alkoholizmu oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności dla pracowników: oświaty, Policji, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bieruniu oraz członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bieruniu i Zespołu Interdyscyplinarnego. 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zrealizowanych programów, • liczba dzieci i młodzieży biorących udział w programach profilaktycznych, • liczba rozdysponowanych informacji (ulotki, informatory, broszury, materiały profilaktyczne) w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy, • liczba osób uczestniczących w warsztatach umiejętności rodzicielskich, • liczba przeprowadzonych przedsięwzięć bez alkoholu, narkotyków i innych używek, • liczba zrealizowanych szkoleń, • liczba uczestników, która wzięła udział w szkoleniach, • liczba partnerów przystępujących do wspólnych działań. 	<ul style="list-style-type: none"> • Placówki oświatowe, • MOPS w Bieruniu, • KPP w Bieruniu, • placówki służby zdrowia z terenu Gminy Bieruń, • Straż Miejska w Bieruniu (SM), • GKRPA, • Klub Maluszka, • Szkoła dla Rodziców, • Dzienny Dom Senior +, • parafie, • organizacje pozarządowe, • zespół Interdyscyplinarny, • jednostki organizacyjne gminy, • media lokalne.

2)	Finasowanie i prowadzenie profilaktyki wskazującej właściwe postawy i funkcje rodzicielskie skierowanej do rodziców z małymi dziećmi np. „Szkoła dla Rodziców”, „Klub Maluszka”.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba uczestników biorących udział w zajęciach, • ankieta podsumowująca. 	
----	--	--	--

3. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych poprzez wspieranie działań mających na celu wspomaganie procesu powrotu do zdrowia osób uzależnionych i członków ich rodzin.

Sposób realizacji	Wskaźniki	Partnerzy
Na podstawie ustawy z dnia 24.04.2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zadanie to będzie realizowane przez organizacje pozarządowe i instytucje, które wybrane zostaną w ramach otwartego konkursu ofert na 2019 rok.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób objętych wsparciem. 	<ul style="list-style-type: none"> • GKRPA w Bieruniu, • MOPS w Bieruniu, • UM w Bieruniu.

4. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

L.p.	Sposób realizacji	Wskaźniki	Realizator/Partnerzy
1)	<p>Podejmowanie działań w zakresie:</p> <p>a) przyjmowania zgłoszeń o przypadkach nadużywania alkoholu,</p> <p>b) prowadzenia działań zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od pracy albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny,</p> <p>c) przygotowywania dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu,</p> <p>d) opiniowania wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,</p> <p>e) prowadzenia kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba posiedzeń, • liczba osób motywowanych do podjęcia leczenia odwykowego, • liczba osób zmotywowanych do dobrowolnego leczenia odwykowego, • liczba osób skierowanych na badanie przez biegłych, • liczba wydanych opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, • liczba wniosków do sądu o zastosowanie leczenia odwykowego, • liczba podjętych działań kontrolnych, liczba cofniętych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, 	<ul style="list-style-type: none"> • GKRPA w Bieruniu, • Sąd Rejonowy w Tychach, • UM w Bieruniu, • KPP w Bieruniu, • SM w Bieruniu, • media lokalne.

	<p>f) prowadzenia kontroli przestrzegania warunków i zasad sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych na podstawie upoważnienia Burmistrza Miasta Bierunia,</p> <p>g) podejmowania interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,</p> <p>h) prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych,</p> <p>i) uczestniczenia w pracach grupy roboczej Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bieruniu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba wydanych opinii (negatywnych i pozytywnych) w przedmiocie zgodności lokalizacji punktów sprzedaży. • liczba wniosków złożonych do GKRPA, liczba wydanych i rozprawdzonych ulotek profilaktycznych. 	
--	---	--	--

ADRESACI PROGRAMU

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020 skierowany jest do dzieci i młodzieży, rodziców, osób z problemami społecznymi, osób wymagających wsparcia z problemami emocjonalnymi, kadry pedagogicznej szkół i przedszkoli, pracowników socjalnych, psychologów, służb działających na rzecz dziecka i rodziny, organizacji pozarządowych działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień, oraz sprzedawców napojów alkoholowych i pozostałej społeczności Gminy Bieruń.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Bieruń, przygotowany na podstawie analizy wyników realizacji programu za rok 2018 oraz sprawozdań podsumowujących podjęte działania profilaktyczne w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bieruniu, a także danych uzyskanych od podmiotów będących partnerami w prowadzonych działaniach, pozwoli w roku 2020 w Gminie Bieruń osiągnąć cel główny jakim jest ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego wynikających z nadużywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

PODMIOTY REALIZUJĄCE ZADANIA W ZAKRESIE PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Za realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020 odpowiada Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bieruniu. Partnerami programu są:

- a) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bieruniu (GKRPA),
- b) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bieruniu (MOPS),
- c) Placówki oświatowe z terenu Gminy Bieruń,
- d) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bieruniu (ZI),
- e) Gminne Centrum Profilaktyki Uzależnień przy MOPS w Bieruniu (GCPU),
- f) Placówki służby zdrowia z terenu Gminy Bieruń,
- g) Komenda Powiatowa Policji w Bieruniu (KPP),
- h) Straż Miejska w Bieruniu (SM),
- i) Sąd Rejonowy w Tychach,
- j) Prokuratura Rejonowa w Tychach,
- k) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łędzinach (PCPR),
- l) Jednostki organizacyjne gminy,
- m) Organizacje pozarządowe,
- n) Parafie z terenu Gminy Bieruń,
- o) Wolontariusze,
- p) Media lokalne.

ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W BIERUNIU

Za wykonywanie zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bieruniu otrzymują wynagrodzenie w następujący sposób:

- a) przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bieruniu:
240 zł brutto za posiedzenie,
- b) członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bieruniu:
220 zł brutto za posiedzenie.

FINANSOWANIE PROGRAMU

- 1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii realizowany będzie przez cały rok kalendarzowy 2020 w ramach środków finansowych zaplanowanych w budżecie Gminy Bieruń, stanowiących dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
- 2. Dodatkowym źródłem finansowania mogą być pozyskane środki zewnętrzne.

MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Do oceny stopnia zrealizowania działań w Programie, zostaną wykorzystane wskaźniki monitoringowe zawarte w tabelach przedstawionych powyżej.

Narzędzia ewaluacji Programu:

- a) monitoring realizacji zadań, wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
- b) sporządzenie sprawozdania finansowego i merytorycznego z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

Uzasadnienie

Przyjęcie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020 wynika z ustaw:

- art. 4¹ ust. 2 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz.U. z 2018 r., poz.2137),

- art. 10 ust. 2, 2a i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 852).

Zgodnie z ww. Ustawami do zadań własnych Gminy należy opracowanie i realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i przedłożenie go Radzie Miejskiej celem uchwalenia. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020 określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz sposób minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z nadużywania alkoholu i narkotyków.